

Tradice Otců

Z dopisu sv. Jana Leonardina papeži Pavlu V.

Ti, kdo chtějí usilovat o nápravu mravů, mají hledat především a na prvním místě slávu Boží, spoléhat se na Boha, od něhož pochází všechno dobré, a vyprošovat si od něho pomoc pro tak prospěšnou, ale obtížnou práci. Dále mají být sami před očima těch, kdo potřebují nápravu, zrcadlem všech ctností a svítlnou postavenou na podstavec, aby bezúhonným životem a vzorným chováním svítili všem, kdo jsou v domě. Tak

mají pro nápravu spíše jemně získávat než k ní nutit. Vždyť podle tridentského koncilu nelze vyžadovat od těla, co nedělá hlava; jinak by se kymácelo postavení a pořádek celé rodiny Páně. A kromě toho se mají jako moudří lékaři pilně starat, aby dobře rozpoznali všechny choroby, jimiž církev trpí a které vyžadují lék, a tak mohli poskytnout patriční lék na každou z nich.

Léky se vztahují na celou církev. Pro-

tože její náprava se musí rozvíjet od nejvyšších i nejnižších, tj. od představených i od dětí, je třeba nejdřív upřít zrak na všechny, kdo jsou nadřizeni ostatním, aby náprava začala tam, odkud se má šířit na jiné. Největší úsilí je nutno vynaložit na to, aby kardinálové, patriarchové, arcibiskupové, biskupové a faráři, jimž je bezprostředně uložena péče o duše, byli takoví, aby se jim mohlo bezpečně svěřit řízení Pánova stáde.

Vážení čtenáři, omlouváme se vám za problémy s doručením posledních tří čísel *RC Monitoru*, které byly způsobeny distribuční firmou. Pokud jste některé číslo nedostali, prosíme vás o upozornění a obratem vám výtisky zašleme.

Chvála opakování

Růženec jako cesta ke vstřebávání tajemství

Když se křesťané na úsvitu 7. října 1571 chopili té nejmocnější zbraně, aby modlitbou růžence podpořili loďstvo Svaté Ligy v bitvě s Turky u Lepanta, pravděpodobně netušili, k jak významným událostem přispějí. Dosáhli ne jednoho, ale hned několika vítězství: Turci byli poraženi, došlo k obrácení mnoha srdcí tváří v tvář takovému znamení Boží lásky a růženec se vydal na vítěznou cestu, aby postupně ovinul celý svět.

Již rok na to ustanovil Pius V. výroční den bitvy svátkem Panny Marie Vítězné a jeho nástupce Řehoř XIII. povolil roku 1573 slavit první neděli v říjnu svátek Svatého růžence. Po dalším vymodleném vítězství nad Turky roku 1716 byl růžencový svátek rozšířen na celou církev, sedmý říjnový den se stal svátkem Panny Marie Růžencové a říjen růžencovým měsícem. Od té doby se křesťané celého světa utíkají k růženci, aby si vyprosili vítězství v malých i velkých bitvách svých životů a děkovali za ně. Opakování zdrávasů se stalo snad nejrozšířenější modlitbou.

Opakování. To je to, v čem jedni nacházejí kouzlo, druzí naopak pošelilost růžence. Kolikrát již rozumní tohoto světa poukázali na iracionalitu takového počínání. Co však je vlastně špatné na opakování? Proč by mělo být nerozumné? Čas,

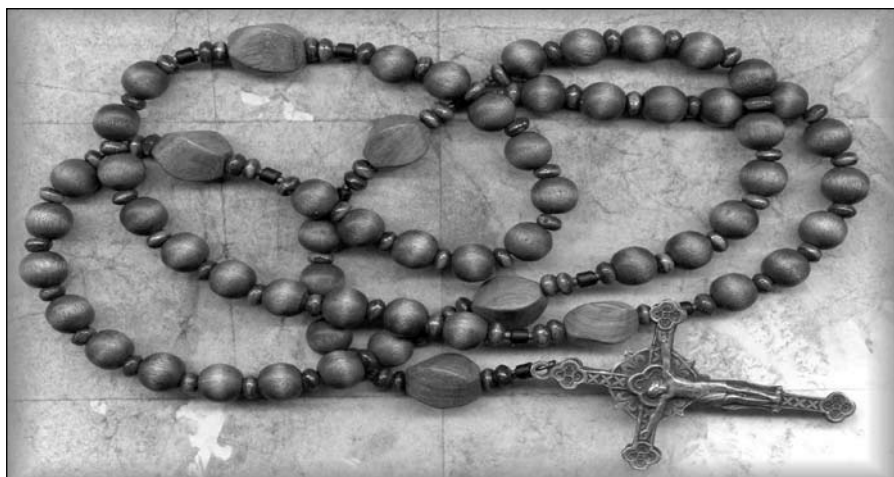

Foto: archivo

v němž se odvíjí život lidstva i každého jednotlivce, není přeci uspořádán jen lineárně, ale také cyklicky. Život je určován biologickými, kosmickými i sociálními rytmy. Kdo jsou tedy ti skutečně moudří? Ti, kteří těmto rytům naslouchají a usilují o soulad, nebo ti, kdo se z nich touží vymanit, protože to pokládají za vysvobození? V čem tkví moudrost života: v opakování, nebo v jeho popření?

A postupme ještě o kus dál: opakování se může stát jazykem lásky. Dnes a denně se na celém světě zpřítomňuje Nejsvětější obět, v níž nám Pán opakuje:

Miluji vás až k smrti. Pohnut láskou Bůh vždy znovu vítá své marnotratné syny, nabízí pomocnou ruku bloudícím, obdarovává chudé a koná veliké věci v našich ubohých malých životech.

Proto se modlíme růženec, abychom si tyto pravdy stále připomínali, abychom vstřebávali ono veliké tajemství Boží lásky. Vytrvale recitujeme zdrávasy, jejichž prostřednictvím rozmlouváme s Milovaným. Protože není nic většího a úžasnějšího v lidském životě než vstoupit do tajemné lásky Trojediného.

Dagmar Kopecká

ZPRÁVY

Svatováclavská pouť ve Staré Boleslavi

Na svátek svatého Václava se ve Staré Boleslavi konala pouť, jíž se zúčastnili kardinál Vlk, arcibiskup Graubner, biskup Duka, biskup Otčenášek a další biskupové Čech a Moravy. Mši svatou sloužil kardinál Vlk, kázání pronesl arcibiskup Graubner.

Arcibiskup se kriticky zaměřil na současnou populační implozi. Zdůraznil, že kromě hospodářské obnovy země je zapotřebí i obnovy člověka jako toho, kdo nežije sám pro sebe. Vyzdvihl význam rodiny, ale dodal, že výcho-

va je věcí celé společnosti, která si musí klást určitá omezení kvůli další generaci. Je třeba vytvářet vlastní kulturu, stabilní rodiny a rozvíjet výchovu. Požadoval větší lásku k dětem i oběti, které teprve dávají lidem reálnou naději.

Mše svatá byla zakončena chvalo zpěvem *Te Deum*. Papežský nuncius Diego Causero v závěrečném pozdravu rovněž vyzdvihl význam rodiny a nezbytnost ochrany života od početí až do přirozené smrti, především cestou zákonodárství.

RC

Nikaragua chrání život

Benedikt XVI. přijal nové oficiální zástupce Nikaraguy. Poděkoval jim za péči o oběti hurikánu Felix a vyzval mezinárodní společenství k velkorysé pomoci. Nikaragujce vyzval ke „spojení všech sil“ k boji proti chudobě, hladu a analfabetismu: připomněl politikům, že k tomu je potřeba transparentní a čestné jednání státních orgánů.

Papež také ocenil nasazení nikaraguské vlády v ochraně lidského života a poděkoval za příslušnou legislativu.

V neděli nato ztropili přívrženci potratů rámus při slavnostní mši svaté v Managui. Chovali se agresivně a požadovali ukončení mše. Ostatní návštěvníci to označovali za znesvěcení Božího domu.

Kathmet

USA: Jan Pavel II. obviněn z eutanazie

Týdeník *Time* uveřejnil teorii dr. Liny Pavanelli, profesorky univerzity ve Ferrare a odpůrkyně církevního učení o obraně života, která tvrdí, že Jan Pavel II. podstoupil eutanazii. Tvrzení dr. Pavanelli se však opírá jen o mediální zprávy a její medicínskou odbornost, ne o osobní klinickou zkušenost s papežem nebo jeho lékařskými záznamy. Článek navíc tvrdí, že „katolíci chtějí všemi prostředky prodlužovat život“.

Katolíci bioetici text kritizují. Alex Schadenburg, ředitel *Euthanasia Prevention Coalition*, namítá, že dr. Pavanelli i *Time* zaměňují mimořádné prostředky s obvyklou léčbou.

Pozice Církve je jasně formulována v Katechismu: *Prerušeni nákladných, nebezpečných, mimořádných nebo neúměrných léčebných procedur vzhledem k očekávaným výsledkům může být oprávněné. V takovém případě je to odmítnutí léčby „za každou cenu“. Nechce se tím přivodit smrt: uzná se, že jí nelze zabránit. Rozhodnutí musí udělat pacient, jestliže je k tomu ještě způsobilý a schopný, nebo ti, kteří na to mají podle zákona právo, respektující vždy rozumnou vůli a oprávněné zájmy pacienta. (KKC 2278)*

„Eutanazie je úmyslný akt, resp. pominutí, jež způsobí smrt, přičemž tento akt

nebo pominutí je příčinou smrti,“ říká Schadenburg. „Odejmout jídlo a tekutiny člověku, který umírá a nemůže je účinně strávit, není eutanazie, ale přirozená smrt.“ P. Jonathan Morris, LC, komentátor *Fox News*, požaduje, aby *Time* veřejně označil článek za chybu.

Vatikán postupuje mírněji a vysvětluje, že Pavanelli stanoví papežovu diagnózu, aniž by ho vyšetřovala nebo prošla jeho lékařské záznamy. Papež neodmítl jídlo a tekutiny těsně před smrtí, jak tvrdí Pavanelli – měl vyživovací trubici mnohem dříve, než to bylo 30. března oznámeno tisku.

„Není pravda, že léčení Svatého Otce bylo přerušeno,“ řekl Renato Buzzonetti, osobní papežův lékař, který ho sledoval 27 let. Buzzonetti považuje za „odporné“, že se papežova poslední známá slova „Nechte mne jít do domu Otcova“ překrucují jako žádost lékařům, aby přerušili normální léčbu nebo provedli asistovanou sebevraždu.

„Byla to věta modlitby – jedinečný příklad jeho oddanosti víře v Pána a současně oddanosti životu, který Jan Pavel II. miloval až do poslední chvíle,“ řekl Buzzonetti deníku *La Repubblica*.

LifeSite News

Jednání anglikánských představitelů v USA

Arcibiskup z Canterbury Rowan Williams vedl v New Orleans rozhovory, kde se snažil přesvědčit biskupy americké větve anglikanismu, aby zastavili podporu homosexuálů. Zdá se však, že ti nehodlají kapitulovat; usilovali spíše o dvojznačnou formulaci usnesení.

Williams je žádal, aby vyvážili své pro-homosexuální přesvědčení s věrností 77 milionové komunitě anglikánů, jejíž většina je přesvědčena, že homosexuální chování je hříšné a nebiblické. Liberální biskupové namítají, že svěcení otevřeně homosexuálních biskupů představuje „prorocký pohled“.

Už v únoru primasové 38 samosprávných provincií žádali Američany, aby vyhlásili moratorium na svěcení homosexuálů. Arcibiskup Williams nyní řekl, že nechá Američany přijít v příštím roce na lambethskou konferenci v Canterbury, i když se říká, že arcibiskupové z Afriky a Asie hrozí pro tento případ bojkotem.

Konzervativní biskupové odmítají plán hlavy americké episkopální církve, biskupky Katharine Jefferts Schori, jmenovat osm biskupů jako „vizitátorů“ pro tradiční provincie, které odmítají její autoritu. Někteří z nich opustili jednání.

Závěrečný dokument setkání byl vydán v úterý 25. září.

Podle posledních zpráv američtí episkopalisté ze svých pozic zatím ustoupili.

The Telegraph

Katolíci v Myanmaru se modlí za mír a bezpečí

Barmské biskupové vydali prohlášení, podle něhož se katolíci modlí za mír, smíření a bezpečí národa. Ve všech farnostech se už od loňského prosince pořádají řetězové modlitby, posty a stálé adorace. Biskupové žádají o další stálé modlitby a mše svaté za dobro země.

V souladu s kanonickým právem a sociálním učení Církve, píší biskupové, kněží ani řeholníci nemají zasahovat do politiky stran a nemají se účastnit protestů; laici, jako občané, mají právo jednat podle své úvahy.

V Myanmaru žije asi 50 milionů lidí: z toho je 72 % buddhistů, 12,6 % patří k tradičním náboženstvím, křesťanů je celkem 8 % (z toho 623 000 katolíků ve 13 diecézích), muslimů je 2,4 %.

Fides

ZPRÁVY

Nigerijský kněz vytýká Evropě podporu zkorumpovaných afrických politiků

Rektor katolického semináře v Enugu na jihu Nigerie, Dr. Ukoro Theophilus Igwe, vyzval Evropu, aby přestala podporovat zkorumpované africké politiky. Podle něho jsou Afričané zklamáni, když vidí, že diktátoři, kteří okradli lid o spoustu peněz a zplundrovali své země, získávají pomoc z Evropy. Podle rektora by měla Evropa odepřít takových politikům přístup k bankovním kontům, azyl a jakoukoli další podporu.

Rektor vyzývá nigerijskou vládu, aby se snažila umožnit mladým lidem budoucnost, což znamená především úsilí o lepší vzdělávací systém. Mladí lidé také často nedostávají svůj plat, což vede ke stávkám a neklidu.

Církev podle něho sdílí s Nigerijci jejich reálný život. K tomu je také zaměřena výchova v semináři, který má nyní 673 studentů. Seminaristé praktikují ve vesnicích, aby se učili hlásat evangeli-

um lidem, kteří jsou často negramotní a postrádají běžné civilizační výdobytky: např. nemají hodinky, takže není možné jim prostě říci, že „mše svatá začne v šest“. Kněz se musí učit s těmito lidmi komunikovat.

Seminaristé v Enugu se také seznamují s islámem a tradičním africkým náboženstvím, aby je lépe chápali. Rektor říká, že většina náboženských konfliktů je manipulována politiky. Podle jeho zkušeností přívrženci tradičních náboženství křesťanství chápou a je mezi nimi řada konverzí. Jeho vlastní prarodiče vyznávali kmenové náboženství. „Pro Afričany není těžké pochopit Ježíšovu oběť: máme hluboký smysl pro oběť,“ řekl.

O křesťanství v Evropě se vyjádřil kriticky: domnívá se, že dnešním Evropanům chybí smysl pro posvátné a pro význam eucharistie.

ACN

V severokorejské armádě se „náboženství šíří jako rakovina“

V severokorejské armádě se distribuují příručka s názvem „Zachránit naše vojáky před hrozbou náboženství“. Podnětem k jejímu vydání jsou obavy vedení, že u vojáků stoupá zájem o náboženství, jež se „v armádě šíří jako rakovina“. Podle příručky využívají nepřátelé Severní Koreje

náboženství jako „jed, který rozežírá socialismus a ochromuje třídní vědomí.“

Ti, kdo chtějí praktikovat náboženství veřejně, se musejí zapojit do náboženských organizací kontrolovaných komunistickou stranou.

Asia News

Bude ve Velké Británii protináboženské štvání trestné?

Britský deník *The Guardian* přinesl zprávu, podle níž chce britská vláda napotřetí prosadit zákon, podle něhož by bylo trestné vyvolávat náboženskou nenávisť. Dosavadní legislativa, podle *The Guardianu*, chrání pouze židy a síky, jež pokládá za rasové skupiny. Jiné, čistě náboženské skupiny (křesťané, muslimové) chráněny nejsou.

Tomu, kdo je usvědčen z takového trestného činu, hrozí až sedmileté vězení.

Předchozí návrhy kritizovaly některé skupiny, podle nichž by mohli být postiženi např. komici, kteří si dělají z náboženství legraci. Rowan Atkinson (pan Bean) varuje, že taková opatření by podryla svobodu sati-

riků, komiků a spisovatelů, i legitimní diskusi o náboženství a náboženských praktikách.

Dosavadní dva pokusy vlády o zavedení podobné legislativy selhaly. Teď se však ministři snaží prosadit zákon potřetí, protože ho považují za nezbytnou protiváhu protiteroristických zákonů, jež podle nich míří na muslimskou populaci.

Vláda tvrdí, že pokud by zákon prošel, bude mít dostatečně vysoký „práh“, aby byla chráněna svoboda slova. Trestnost by se týkala pouze výhrůžných slov nebo chování, a žaloba by musela prokázat úmysl vyvolat protináboženskou nenávisť.

The Guardian

Katolíci v USA proti Millerovu pivu

Předseda Katolické ligy za náboženská a občanská práva Bill Donohue požádal na Foxově televizi o celonárodní bojkot Millerových pivovarů v Millwaukee, jež sponzorovaly protikřesťanské vystoupení v rámci „Trhu na Folsonově třídě“ v San Francisku. V rámci této akce bylo zveřejněno výsměšné zobrazení Poslední večeře, po ulici chodili nazí muži v kožených postrojích s důtkami, někteří homosexuálové byli převlečeni za řeholnice, jakási striptérka byla v kleci umístěna na katolickém kostele atd.

Pivovary byly předem žádány, aby svou podporu stáhly, což slíbily, ale nesplnily.

Katolická liga proto vyzvala přes 200 katolických, protestantských, židovských, muslimských, buddhistických a hinduistických organizací k bojkotu Millerova piva. Donohue firmu upozornil, že jediný prospěch z jejich sponzorství budou mít pivovary Anheuser Busch a Coors.

Pod tlakem bojkotu vedení Millerových pivovarů sdělilo, že provádějí okamžitý audit procedur lokálního marketinku a sponzoringu, aby se zajistilo, že se taková věc již nebude opakovat.

Bojkot zatím nebyl odvolán.

CLRCR

Bělorusko chce deportovat zahraniční kněze

Běloruský vicepremiér Alexandr Kosinec řekl, že všichni zahraniční katolíci kněží budou během nejbližších let ze země vyhoštěni. Podle něho „zahraniční kněží nemohou provádět v Bělorusku náboženské aktivity, protože nerozumějí mentalitě a tradicím běloruského lidu“.

V Bělorusku působí asi 350 kněží, většinou cizinců, hlavně Poláků.

Fides

Vážení čtenáři, děkujeme Vám všem, kteří jste zasláním finančního daru umožnili další vydání *RC Monitoru* a pomohli pokrýt režijní náklady spojené s jeho vydáváním.

S upřímným Pán Bůh zaplat

redakce

KOMENTÁŘE

Stanovisko kardinála Vlka přednesené u soudu dne 27. září 2007 na jednání o katedrále

Obvodní soud pro Prahu 1 rozhodl 27. září 2007, že chrám sv. Víta s přílehlými nemovitostmi patří státu. Soudkyně, která dvakrát v minulosti přičkla katedrálu církvi, jiný verdikt vydat nemohla, protože byla vázána právním názorem Nejvyššího soudu. Ten už začátkem roku zrušil předchozí rozhodnutí a řekl, že chrám v padesátých letech minulého století „nezpochybnitelně“ přešel na stát, když tehdejší komunistická vláda vydala příslušné nařízení. Kardinál Miloslav Vlk jako vedlejší účastník řízení se k věci vyjádřil projevem, který otiskujeme.

Vážená paní předsedkyně,

dopisem z 2. května tohoto roku jsem projevil zájem zúčastnit se jako vedlejší účastník řízení ve věci shora označené. Přijal jsem jako výraz korektnosti, že jste vydala usnesení, kterým jste mi účast v tomto řízení umožnila.

Přestože mi Kodex kanonického práva v postavení arcibiskupa pražského ukládá řadu povinností, jejichž plnění je spojeno s chrámem sv. Víta, sv. Václava a sv. Vojtěcha v Praze na Hradčanech, nepovažoval jsem za nutné se v tomto řízení osobně angažovat, avšak jeho průběh jsem pozorně sledoval a neměl jsem žádné důvody k jakýmkoli pochybnostem o tom, že v řízení je respektováno právo na spravedlivý proces a zachován nestranný postoj vůči jeho účastníkům.

Poté, co Městský soud v Praze potvrdil rozsudek I. instance, mne překvapila petiční kampaň aktivistů brojících proti tomu, že bylo potvrzeno vlastnické právo Metropolitní kapituly u sv. Víta a Kolegiální kapituly Všech svatých. Mám i nadále za to, že článkem 18, odst. 2 Listiny základních práv a svobod je zaká-

záno působit na nezávislé rozhodování soudů, a proto mi ani nepřišlo na mysl, abych na takový počín reagoval podnětem k vyjádření souhlasného názoru na adresu lidí, kteří přijali oba rozsudky jako výraz spravedlnosti a projev nezávislého soudnictví.

Pokud je mi známo, dospěla tato kauza do stadia dovolacího řízení koncem listopadu minulého roku. Překvapilo mne, s jakou rychlostí byly zvráceny Nejvyšším soudem České republiky rozsudky obou instancí, a proto jsem se obrátil písemně na předsedkyni Nejvyššího soudu České republiky paní JUDr. Ivu Brožovou o vysvětlení jednak výjimečně rychlého průběhu dovolacího řízení a jednak o vysvětlení důvodů, proč tuto kauzu (a také ostatní kauzy, které se týkají církevních právnických osob), vyřizuje soudce s nepřehlédnutelnou komunistickou minulostí.

Z odpovědi paní JUDr. Brožové jsem seznal, podle jakých pravidel jsou kauzy v rámci dovolání rozděleny do jednotlivých senátů, nicméně jsem z toho zjistil i to, že soudce, který tuto věc vyřizoval, si v postavení předsedy senátu a v rámci osobní specializace sporů o církevní majetek vlastně přidělil věc sám sobě. Takový postup nepovažuji za souladný s právem na spravedlivý proces, tím spíše, že v této věci se jedná o rozhodování na základě osobní specializace soudce, který byl před rokem 1989 kariérami členem KSČ.

Podle paní JUDr. Ivy Brožové, předsedkyně Nejvyššího soudu České republiky, připadlo vyřízení věci JUDr. Františku Ištvánkovi proto, že v době, kdy tato kauza byla Nejvyššímu soudu postoupena, neměl žádnou nevyřízenou přidělenou věc. Nehodlám tuto informaci zvlášť zpochybňovat, nicméně je poněkud v rozporu s tím, že v oddělení Cdo Nejvyššího soudu ČR bylo podle statistiky dostupné na jeho webových stránkách, na které jsem byl upozorněn, ve IV. čtvrtletí roku 2006 nevyřízeno celkem 2200 případů. Mohu se proto domnívat, že organizace práce umožňuje i to, aby

určitý soudce sám sebe rezervoval pro vyřešení určitého případu právě proto, aby do řešení promítl názorovou orientaci a postoj k účastníkům, jak se u něj formovaly za předchozího režimu.

Měl jsem za to, že právo na spravedlivý proces není u nás komponováno tak, aby pro jakoukoli skupinu občanů anebo právnických osob byl předurčen pro rozsouzení jejich pře naprosto konkrétní soudce, nebo dokonce tak, aby si soudce mohl sám vybírat případy, které chce rozhodnout. Postup dovolacího řízení bohužel u mne vyvolal dojem, že to možné je a vyvolal pochybnosti o zárukách spravedlivého procesu v dovolacím řízení. Tyto pochybnosti jsou pak umocněny konkrétními okolnostmi. Není tajemstvím, že předsedkyně Nejvyššího soudu, která rovněž působí v uvedeném senátu jako předsedkyně, byla na přelomu let 2005 a 2006 z důvodu nemoci mimo rozhodovací činnost Nejvyššího soudu. Těm, kteří se alespoň částečně zajímají o právní problematiku, která se vztahuje k této věci, je také známo, že JUDr. Iva Brožová ohledně vlastnictví Metropolitní kapituly chrámu sv. Víta a dalších nemovitých věcech v Praze Hradčanech ještě jako soudkyně Ústavního soudu projevila naprosto odlišný názor než názor, který je obsažen v rozsudku podepsaném JUDr. Františkem Ištvánkem. Mohu si tedy spěch, který dovolací řízení provázel, vysvětlit jako snahu, aby věc byla rozhodnuta dříve, než se soudce s odlišným názorem bude moci podílet na jejím projednání.

Další důvod, pro který jsem se rozhodl vstoupit do řízení jako vedlejší účastník, vyplývá z následující okolnosti. V téže době, kdy kauza dospěla k Nejvyššímu soudu, vydalo Centrum pro ekonomiku a politiku pod č. 52/2006 sborník textů „Soudcokracie v ČR, fikce nebo realita?“ a články v tomto sborníku obsažené se dotýkají i mediálně známého sporu některých míst moci výkonné s mocí soudní. Byl jsem nemile překvapen, že do tohoto sborníku byl zařazen

Foto: archív

KOMENTÁŘE

příspěvek ředitele legislativního odboru Kanceláře prezidenta republiky a v jeho článku byl rozsudek tohoto soudu, jakož i rozsudek Městského soudu, uveden jako příklad tzv. soudcokracie. Tak se stalo, že věc, která je předmětem soudního projednání, byla zavlčena do oblasti, v níž se řeší otázky poměru mezi mocí výkonnou a soudní a současně byla tato kauza prezentována tak, že mohla být pochopena jako sdělení, jaké rozhodnutí soudu je pro moc výkonnou přijatelné. Mně se takový postup naprosto nerosovává s představou o nezasahování do soudnictví.

Třetím důvodem mého vstupu do řízení je nápadná změna argumentace na straně zástupce České republiky v tomto řízení. Na počátku řízení byly totiž stavěny proti žalobě námítky, pokud jde o otázky vlastnictví, tak že jde o důsledky protiprávního, resp. i protiústavního postupu, avšak že předpis, na základě kterého se tak stalo, nebyl v roce 1989 zrušen. Argumentace se soustřeďovala na námítky, které měly zpochybnit právo na žalobu a mimo řízení na kroky, které měly způsobit, resp. vyloučit způsobilost žalobců domáhat se svého práva. V poslední době však argumentace reprezentantů státu zahrnuje takovou interpretaci faktů, že již není patrný rozdíl mezi ide-

Foto: archito

ologickým zdůvodněním protiústavních kroků uskutečněných proti Metropolitní kapitule komunistickou mocí v padesátých letech minulého století a způsobem obrany pozic státu, jak ji praktikují procesní zástupce České republiky.

Ohledně mého postoje v meritu věci potvrzují to, co jsem již vyjádřil dříve v souvislosti s vydáním rozsudku I. a II. instance. V obou případech obsa-

hují tyto rozsudky podle mého názoru naprosto přesvědčivé zdůvodnění, založené na příslušných zákonných ustanoveních a odborná úroveň zdůvodnění těchto rozsudků naprosto převyšuje zdůvodnění, které uvedl Nejvyšší soud, který z roviny právní přešel do roviny víceméně politicky účelové.

V Praze dne 26. září 2007

<http://www.kardinal.cz>

Česká republika v americké zprávě o náboženské svobodě ve světě

Americký Úřad pro demokracii, lidská práva a práci vydal zprávu o stavu náboženské svobody ve světě.

O České republice se tu říká, že náboženskou svobodu zde zaručuje ústava a vláda ji v praxi uplatňuje.

Zpráva referuje o zákonu o postavení církví a připomíná, že proti němu bylo podáno dovolání k ústavnímu soudu kvůli omezení možnosti církví zakládat instituce nezávislé na státu.

Hovoří o vývoji restitucí, zvláště s ohledem na majetek židovských obcí, kde se jednalo o časovou hranici restitucí. Zpráva konstatuje, že mnoho nároků těchto obcí bylo již vyřešeno, zatímco v otázce nároků katolické církve byl učiněn jen malý pokrok.

Po nástupu sociálně demokratické vlády, konstatuje zpráva, byly restituce jiných než židovských subjektů poza-

staveny. Zůstává tedy 130 000 nároků katolické církve: v 90 % jde o pozemky. Zpráva také popisuje kauzu svatovítské katedrály.

Zpráva uvádí, že v květnu 2007 oznámilo Ministerstvo kultury, že hodlá připravit k parlamentnímu schválení návrh, který by vrátil půdu jednotlivým náboženským řádům a zbývající nároky vyřešil formou finanční náhrady. Do konce období, pokrytého zprávou, však Ministerstvo kultury takový návrh nepodalo.

Zpráva konstatuje, že náboženská praxe není omezována, i členové neregistrovaných náboženských skupin mohou vydávat publikace. Některé náboženské aktivity podporuje Ministerstvo kultury grantovým programem.

Problémem je uznání náboženských charit a institucí jako právnických osob. Tyto charity čelí stále potížím a průtahům.

„Vláda USA diskutuje otázky náboženské svobody s českou vládou v rámci obecného dialogu ohledně lidských práv,“ říká se ve zprávě. Snahy vlády USA se zaměřují hlavně na vyřešení restitučních nároků a registraci náboženských organizací. Za uvedené období vláda USA a její vyslanectví zdůrazňovaly české vládě důležitost restitucí, respektive poukazovaly na průtahy.

Zprávu o náboženské svobodě připravuje americká vláda na základě Zákona o mezinárodní náboženské svobodě z roku 1998: po jeho přijetí ustavila americká vláda komisi pro mezinárodní náboženskou svobodu, která zkoumá stav ve více než 200 zemích a podává doporučení vládě na sledování a eventuální hospodářské sankce.

<http://www.state.gov>

KOMENTÁŘE

Mysleme na Barmu

Tváří v tvář tankům ukázali Barmánci všech vyznání, že jsou proti vojenské vládě

Barmská vláda se pokoušela využít buddhismus jako jakousi státní ideologii a nasměrovat zlobu společnosti proti křesťanským menšinám. Protesty mladých buddhistických mnichů ukázaly povrchnost vládní argumentace. I když jsou nyní demonstrace rozdraceny, v budoucnu na nich může stavět nová, demokratická Barma.

Demonstrace v Barmě a jejich násilné potlačení vojenskou vládou zaregistroval asi každý. Buddhističtí mniši, mláčené vojáky, střelba do demonstrantů, zátarasy v ulicích hlavního města Rangúnu. Pro mě to má ještě jeden, osobní aspekt. Každý rok se potkávám s jinou skupinou barmských demokratických aktivistů, které do Čech přiváží společnost Člověk v tísni. Mají se tu inspirovat československým přechodem k demokracii. Mým úkolem je spíše je varovat – popisuji jim, jak takový přechod k demokracii dopadl v bývalé Jugoslávii. Samozřejmě nezůstává jen u toho a tak mám možnost se z první ruky dozvědět, co to znamená žít v dnešní Barmě. Ti čtyři Barmánci byli vždy Bar-

mou v malém. Patřili každý k jinému národu etnicky rozmanité země. Byli mezi nimi jak Barmánci, tak i Karenové, Šanové či Monové. Byli to buddhisté, katolíci i protestanti. Přicházeli plni smutných zpráv o zemi, která byla před padesáti lety největším vývozcem rýže na světě a kde dnes lidé žijí z ruky do úst. Zemi, kde vládne despotický vojenský režim, vedený nevyzpytatelnými generály. Zemi, kde jsou etnické skupiny plánovitě vysídlovány a celé vesnice jsou odváděny na nucené práce. Přicházeli z uprchlických táborů v Thajsku, kde žili jako občané druhé kategorie pod stálou hrozbou vyhoštění. Většina z nich patřila ke křesťanským etnickým skupinám v pohraničí, na které tvrdá

ruka režimu dopadla obzvláště tvrdě. Přesto spolu vycházeli.

Křesťané pod tlakem

Křesťanů je sice v Barmě jen 6–8 %, ale vládě jsou trnem v oku. Křesťanství totiž přijaly především některé kmeny v pohraničních oblastech, které jsou už desítky let centrem ozbrojeného odporu proti vojenské vládě (i když neméně tvrdě zasahuje vláda i proti muslimům, kteří tvoří asi 4 % obyvatel). Aby vláda rozdělila opozici, pokouší se hrát na notu podpory buddhismu proti křesťanům a muslimům. Kostely a mešity jsou zavírány a ničeny a vesničané jsou nuceni stavět buddhistické pagody. Jejich děti jsou jim někdy odebírány a dávány do buddhistických klášterů. Tisk či dovoz Bible v kmenových jazycích je zakázán, kněží jsou perzekuováni a misionářům není povolen do země přístup. V lednu se dokonce na veřejnost dostal tajný materiál o záměru zcela zlikvidovat křesťanství v zemi. Primitivní vojenská diktatura, která nemá žádnou legitimitu, se tím snaží zahrát na strunu nacionalismu a vytvořit uniformní společnost – jediný národ barmský, jediná řeč barmština a jediné náboženství buddhismus. Po vojenské stránce se vládě daří – rozsáhlá, modernizovaná armáda o půl milionu mužů dokázala obsadit většinu pohraničních oblastí, které byly často i po desetiletí v rukou povstalců. Na ideologickém plánu ale režim ztroskotál. Protesty buddhistických mnichů ukázaly, že rovnítka mezi vládou a buddhismem bylo spíše zbožným přáním než realitou.

Okultní vláda

Protesty přitom vypukly ze zcela pragmatického důvodu – zdražení plynu (na který jezdí většina aut a autobusů) o 500 %. Do čela protestů se postavili buddhističtí mniši. I jejich důvod byl zpočátku velmi pragmatický – další chudnutí obyvatel znamená méně příspěvků na kláštery. A je také pravda, že protesty vedli zejména mladí mniši, zatímco buddhistická hierarchie zachovávala opatrnost. Ale jakmile se věci daly do pohybu, dlouho potlačovaná frustra-

dokončení na str. 12

KOMENTÁŘE

Pomáháme misiím

„Chceme dělat jen nepatrné věci, ale s obrovskou láskou“

Pomoc misiím je v našich zemích velmi rozsáhlá. Je to pozoruhodné dědictví po aktivitách utlačované církve za předchozího režimu. Blahoslavená Matka Tereza z Kalkaty při návštěvě Prahy nás počátkem osmdesátých let překvapila sdělením, že celkové množství zasláné pomoci z bývalého Československa bylo na úrovni pomoci některých velmocí.

V té době to byla ojedinělá možnost státem neorganizované charitativní pomoci, kterou tehdejší režim toleroval jako „pomoc zemím třetího světa“. Vyvrcholila koncem osmdesátých let. Po roce 1989 byly již jiné možnosti a po opakovaném zdražení poštovního tato činnost velmi poklesla. To vedlo k používání jiných metod pomoci.

Skupiny z naší republiky a z Polska, které se znaly z komunistických časů, měly k použití seznam asi 130 misií, z toho asi desetina pracovala s malomocnými. Na základě těchto znalostí se rozběhla i činnost LL – Likvidace lepry, kde zvolili systém *pro forma factura*, tj. vybrané finanční prostředky zasílají výrobcům léků, kteří pak tyto léky posílají na určené adresy. Nyní mají již za sebou patnáct let úspěšné činnosti. Z vybraných 132 milionů Kč se jim podařilo postavit v Indii dokonce i nemocnici svatého Josefa.

Měl jsem hlad, a dali jste mi najíst, měl jsem žízeň, a dali jste mi napít; byl jsem na cestě, a ujali jste se mě, byl jsem nahý, a oblékli jste mě, byl jsem ve vězení, a přišli jste ke mně. (Mt 25, 35-36)

I další rozsáhlá pomoc probíhala v tradiční spolupráci Čechů s Poláky. Na základě informací polských misionářů o zničující občanské válce ve Rwandě a částečně ve východním Kongu se polské a české skupiny zaměřily na tuto oblast. Dalším důvodem byla i nebezpečná situace, do které se mezinárodní Charitě nechtělo. V Polsku vznikla rozsáhlá organizace Maitri a v naší republice tuto akci administrativně zahájilo Společenství pomocníků řádu svatého Lazara. Posléze členové Společenství pomocníků založili Nadační fond solidarity s chudými třetího světa Maitri, který převzal organizaci této akce v naší republice.

Foto: www.hk.caritas.cz

Zejména se jedná o adopci srdce pro četné sirotky za 180 USD ročně. Podporuje se šest katolických řádů s dvanácti misijními stanicemi. Kromě toho Společenství pomocníků samostatně pomáhá v místech světových katastrof, zejména ve spolupráci s Jesuit Refugee Service, a podporuje i misie řádu sv. Augustina. V současné době je to zejména akce „30 studní pro Afriku“, kde se požaduje příspěvek cca 1000 USD na jednu studnu. Akce byla zahájena počátkem května a nyní jsou již prostředky na deset studní. Zatím špatnou vodu nosí stále malé děti i řadu kilometrů. Mají pak nejen kýlu, ale z takové vody i četné parazity.

Velké aktivity má také Společnost svatého Vincence z Pauly. Společenství pomocníků má zde úzké vazby a finančně pomáhá zajistit materiál i poštovné. Vybírali a zaslali na pomoc misiím již neskutečné množství známek, a to přes 40 kg. Nyní organizují pletení šátkových ob vazů pro malomocné z příze „sněhurka“. Minulý rok zaslali více než 20 000 ob vazů v patnáctikilových balících asi po 650 kusech. Vzhledem k tomu, že pletářky se při práci modlí, jedná se o pytle plné modliteb. Do Afriky se posílají balíky jednotlivě, do Indie pak v kontejnerech společně s pomocí, kterou odborně zajišťuje Nadace svatého Františka v Brně. V současnosti jsou v Indii poměry již lepší, a tak místní chtějí jen určitý sortiment pomoci, který stále zužují.

Obtížná je pomoc do problémových zemí, např. do Súdánu. Zde má úspěch mezinárodní organizace CSI – Křesťanská mezinárodní solidarita (Christian Solidarity International). Dokázali vykoupit asi třetinu, tj. téměř 90 000 otroků, kteří jako svobodní občané původně překáželi těžbě ropy. Dlouhodobě dováželi rozsáhlou pomoc trpícím pomocí malých letadel. Ta přízvěmním letem unikala muslimským militantním silám.

V těchto podmínkách tam těží ropu Číňané a rakouská polostátní ÖMV (s výraznou arabskou a ruskou finanční účastí). Je příznačné, že rakouští činitelé písemně odmítli našemu tehdejšímu poslanci dr. Karasovi účast ÖMV při rozdělování humanitární pomoci. Kanadská společnost po intervencích USA se z tohoto prostoru raději stáhla. Je zajímavé, že v Evropě a ve státech bývalého SSSR se o konfliktu v jižním Súdánu vůbec nemluvalo. Změna nastala, až když se konflikt přesunul do jihozápadní části Súdánu, kde není ropa. Místní muslimští černoši totiž pomáhali černým křesťanům a animistům na jihu. Nyní proto bílí muslimové ze severu vedou „svatou válku“ proti černým muslimům na jihozápadě.

Misiím pomáhají i menší organizace a jednotlivci. Rozsáhlou pomoc samozřejmě organizuje ředitel papežských misijních děl P. Jiří Šlégr. Velkou pomoc misiím zajišťuje Charita.

Petr Jílek, KCLJ

Z Vatikánského rozhlasu

Antipolitika a demokracie

O krizi důvěry k demokratické vládě

Koncem června letošního roku se ve Vídni konalo mezinárodní sympozium, které vyneslo na světlo důležitou a dnes mnohými západními zeměmi diskutovanou otázku: Building Trust in Government, O budování důvěry ve vládu. Nejrozšířenější mínění mezi politology, sociology a intelektuály totiž říká, že právě nedostatek důvěry je pravým motivem aktuální krize konsensu všech evropských demokracií.

Vztah autority a důvěry

Autorita a důvěra totiž představují dva faktory, které jsou vzájemně velice úzce propojeny. Občané se účastní politického procesu tím, že svěřují vládu zastupitelským institucím, jejichž legitimní autorita se zakládá na vůli, kterou tito občané projeví. Tento delikátní vztah je pravým základem demokracie. Je-li oslaben, pak dochází ke krizi, jakou je například ta, která propukla v Itálii polemikami posledních dnů. Toto lidové pozdvižení není nové a není nutně ani závažné. Nabízí však důležité podněty k reflexi. Jde o projev jakési bezradnosti, která je hluboce zakořeněna a přítomná v činech a jednání lidu. Politika dovedla tyto sociální faktory nezdůvodnit k vytvoření nového konsensu anebo k tomu, aby byl zbaven kreditu ten dosavadní. Například antičtí sofisté v Aténách využili nespokojenosti občanů s aristokracií jako účinného motivu pro financování svých vlastních škol a samozřejmě i prosazení své kultury. To všechno je dostatečně srozumitelné.

Autorita a důvěra představují dva faktory, které jsou vzájemně velice úzce propojeny. Tento delikátní vztah je pravým základem demokracie.

Život politický a život reálný

Avšak, mluvíme-li o našich soudobých společnostech, stává se diskuse mnohem komplikovanější. A to proto, že samotný náš občanský řád se zakládá na formách demokratické vlády, která se řídí nezbytnou svrchovaností lidu, která je ovšem vždycky křehká a manipulovatelná. Stupeň komplexnosti našeho života samozřejmě jen stěží umožňuje dobrat se odpovídajícího poznání

všech událostí jednotlivých dní neustálé politické debaty a některým specifickým zájmům se často nedostává pozornosti. To všechno často vyvolává nepřekonatelný odstup mezi politickou třídou a občany. Toto odpoutání se politického života od reálného života lidí vytváří prostředí, které přeje demagogiím a upřílišněným zjednodušováním. Je zřejmé, že právě to se děje a je důležité pochopit skutečné motivy, které inspirují tak široký nedostatek důvěry mezi lidmi a z toho vyplývající vlnu projevů indiference.

Antipolitické postoje nejsou jenom silnějším politickým výrazem nedostatku optimismu mezi lidmi, ale také mocným signálem nedostatku přesvědčivých myšlenek a projektů na samotné politické scéně.

Problém začíná skoro vždycky ztrátou naděje, která s sebou strhává do víru všeobecného pesimismu tak trochu všechno, včetně politiky. Antipolitické postoje totiž nejsou jenom silnějším politickým výrazem nedostatku optimismu mezi lidmi, ale také mocným signálem nedostatku přesvědčivých myšlenek a projektů na samotné politické scéně. Demokracie, jak nedávno poznamenal Stefano Rodota, stojí výhradně na ustavičném zapojení občanů do života institucí. Samotné instituce proto musí dokázat vytvořit a interpretovat tuto aktivní roli občanů a činit ji reprezentativní a účinnou. Když tato účast chybí, potom demokracie není naplněna, upadá do krize a může fungovat jen částečně.

„Žít z“ politiky a „žít pro“ politiku

Z druhé strany se vzájemná důvěra mezi vládou a občany vždycky pojí s vývojem pojmu občanství, jak mezi jinými podotýká anglický historik Walter Ullmann. Dochází k tomu proto, že důvěřivá odpověď občanů se oprávněně váže ke skutečnému jádru politického poslání, které tuto důvěru mezi lidmi může vzbuzovat. Max Weber vysvětlil ze sociologického hlediska tuto situaci svým pověstným obratem, když prohlásil, že je velký rozdíl „žít z“ politiky a „žít pro“ politiku. Pouze v tom druhém případě je totiž politika motivována „vědomím, že

vlastní existence dostává smysl tím, že slouží nějaké věci“. Je samozřejmě velký rozdíl jít za nějakým cílem nebo si jím jenom posloužit. Tady platí, že konsensus může vzniknout pouze tehdy, když politici působí dojmem, že jsou ve službách obecného dobra. Potom je jejich funkce nejen vnímána jako důležitá pro všechny, ale je také hodna důvěry i respektu.

Vlastnění autority a pravomoc

Tento faktor zřetelně odlišuje pouhé vlastnění autority od pravomoci jejího vlastníka. Protože moc, která se nutně k obdrženému úřadu váže, se jeví oprávněnou výlučně tehdy, když je nástrojem ve službách reálného, užitečného a neodkladného problému. Filozof Carl Schmidt správně tvrdil, že když politika ztrácí své cíle, začíná nevyhnutelně ztotožňovat dobro či zlo s vlastnictvím či ztrátou své moci, čímž vzniká plodný terén pro korupci a všeobecné znechucení. A to je zcela pochopitelné: politika buď má svou důstojnost a pravomoc anebo – je-li postavena na stejnou rovinu s ostatními individuálními svobodami – začne být vnímána jako nesnesitelný zlořád, který je třeba za každou cenu odstranit.

Demokracie stojí výhradně na ustavičném zapojení občanů do života institucí. Když tato účast chybí, potom demokracie není naplněna, upadá do krize a může fungovat jen částečně.

Hanobení čehokoli, ke kterému dochází v těchto dnech v Itálii a jehož jsme byli v minulosti tolikrát svědky spolu se vzeštěním mnohých diktatur, nastupuje v důsledku kompletní absence – byť jen ideového a programového – projektu na politické scéně, která tak transformuje sebe samu na pole netolerovatelného boje o moc, jehož odstranění lid nakonec začne vyžadovat. Takováto drastická eliminace je však výrazem zrodu ještě větší moci, která se nakonec váže k samotné demokracii. Nemá-li už totiž moc žádný konečný cíl, povyšuje sebe samu na poslední cíl veškerého konání. A – bohužel – také ničení.

Joaquín Navarro Valls
přeložil Milan Glaser, mezititulky redakce
<http://www.radiovaticana.cz>

Z Vatikánského rozhlasu

Na obranu katolíků

Stalo se módou sezóny do katolíků přísně tepat... abych parafrázoval známou písničku. Přitom se kašle na to, že by měli být podle Listiny práv a svobod hájeni jako každá menšina. A že většina předsudků proti nim je zcela mimo mísu.

Už delší dobu nad tím marně přemýšlím – když si přečtu různé blogy, články, a to i v seriózních novinách, říkám si, jak mocná ta katolická církev musí být. Což je jedna z prvních věcí, které jí všichni vytýkají – že je mocná.

A tak to pardon. Stačí zapnout obyčejný selský rozum, abychom tady hnedle viděli nějakou chybu. Jak mocná? Podařilo se jí snad dovést do konce mezinárodní smlouvu mezi Českou republikou a Vatikánem? Jsme jediná postkomunistická země (a možná snad už i jediná v Evropě), která s Vatikánem uzavřenou smlouvu nemá. A jde o mezinárodní politickou ostudu, zvláště když od listopadu 1989 uteklo přece jenom trochu vody.

Podařila se české katolické církvi odluka od státu? Všichni po té odluce volají, ale přitom se jednání hýbají takovým tempem, že šneci proti tomu závodí ve formuli 1. A koukněte na ty tahanice o chrám sv. Víta v Praze – dříve duchovní sídlo, ostatně chrám má sloužit slavní mši a oslavě Boha, a stejně se katolické církvi nepodařilo mít nad ním dohled.

Takže jak mocná? V čem koho dnes může katolická církev ovlivňovat? Povedlo se jí snad dát do Evropské ústavy do preambule zmínku o křesťanských základech Evropy? I když to s těmi křesťanskými kořeny je nevyhnutelná historická pravda, tak nepovedlo. Vidíte zde nějakou moc, která by si diktovala podmínky? A nebo jednu porážku za druhou?

Stejně tak se katolické církvi vytýká, že je bohatá. Ale jděte. Na stránkách Vatikánu (www.vatican.va) si mohou angličtiny znalí přečíst hospodářské souhrny za uplynulé roky a možná se budou divit. Je snad česká církev nějak bohatá? Když musí rozprodávat kostely nejen na severu Čech? Když není na opravu mnoha dalších?

Katolická církev by potřebovala vrátit majetky, jež jí – podotýkám, že zákonně – patřily. Dostala je totiž darem od šlechticů, kteří církev podporovali. Až v komunistické době všechno patřilo všem a církvi nic. A v době rádo by demokratické stále nic. I na Wikipedii se dočtete, že „v důsledku čtyřicetiletého pronásledování ze strany komunistického režimu je hospodářská situace celé české církve

Foto: archív

velice špatná... Od pádu komunismu byl zatím vrácen pouze nepatrný zlomek církevního majetku, který byl zpravidla nevydělečný a v katastrofálním stavu... Obecně lze říci, že církev trpí obrovským nedostatkem financí.“ Takže jak bohatá? Kde?

Vytýká se katolické církvi, že určuje životy druhým a nařizuje, co se má dělat. Vy jste někdy byli nuceni dělat, co katolická církev říká? Četli někde nějakou „katolickou vyhlášku“? Já tedy ne. A i kdyby nějaké podobné vyhlášky existovaly, stejně by je nikdo nedodržel. Dodržují snad všichni řidiči přednost chodců na přechodech? Dodržují snad všichni kuřáci zákaz kouření na zastávkách? A to se jich ty zákony týkají. Proč by měli běžní občané republiky dodržovat nějaká doporučení skoro minoritní společenské skupiny? (Podle posledního sčítání lidu z roku 2001 se ke katolické církvi hlásí 26,8 % obyvatel ČR, nedělní bohoslužby však pravidelně navštěvují jen 4 %).

Lidem také hodně vadí, že se představitelé katolické církve ke všemu vyjadřují. No a co? Když se ke všemu na světě může vyjadřovat kdejaký jouda v hospodě nebo na diskuzi u článku třeba na iDnes, proč by se nemohla vyjadřovat církev? Každý má snad právo na svůj názor? Má dokonce podle Listiny základních lidských práv a svobod mít možnost svůj názor svobodně vyjádřit. Ostatně, když se někde objeví nějaké vyjádření dejme tomu nějaké homosexuální organizace, mají na to právo. A ej-

hle – objeví se vyjádření katolické církve, a oheň je na střeše. I kdyby v tom vyjádření byly pravdivé údaje. I kdyby šlo jen o katolické požární předpisy v kostele...

Katolická církev je prý plná homosexuálů a pedofilů. Plná? Statisticky každý desátý obyvatel planety Země je pedofil nebo homosexuál. Proč by katolická církev měla být výjimkou? Jenže už se nikdy nikde nepíše o tom, že sice tamhle odhalili jednoho biskupa, ale že to možná nebylo až tak, jak oběti tvrdí, a že možná v tom roli hraje i vidina tučného odstupného. A vůbec se nikde nepíše, že když se v katolické církvi dejme tomu 1 % kněží nechová patřičně, že stále zbývá docela hezkých 99 %, kteří se patřičně chovají, že existují miliony a miliony kněží po celém světě, i v České republice, kteří mnoha (milionům a milionům) lidem pomohli. Ať v době totality, nebo nyní – radou, pomocí, finančním příspěvkem, doporučením, ubytováním...

Osobně jsem za život potkal víc kněží a řeholníků, s nimiž se dalo normálně pokecat, zajít na pivo, ale i čekat od nich pomoc, než těch, kteří by se snažili mně a mé rodině nějak ublížit. Ale předsudky jsou předsudky. Podle nich je katolická církev mocná, bohatá, neřestná a nemá právo do ničeho mluvit. Podobné předsudky ale svědčí o to větší xenofobii v lidech, kteří toto tvrdí – a to dokonce aniž by použili svůj rozum a nad absurdností podobných tvrzení se v kľidu zamysleli.

Jan Lipšanský
<http://www.radiovaticana.cz>

Z Vatikánského rozhlasu

Prodej vše, co máš

Homilie k 26. neděli v mezidobí

Foto: archív

Kdysi jsem hledal v Holandsku generální dům Chudých sester od Ježíška. Musely za pronásledování v době tzv. „Kulturkampfu“ přenést své centrální řízení a noviciát z Německa do Holandska. Přenesly se tedy jen za hranice malé vesnice. Byly tam po válce u nich některé Slovenky a chtěly, abych je navštívil. Když jsem vystoupil z autobusu, ptám se limburgského sedláka, který pracoval na poli, kde je klášter Chudých sester. Líbezně ale ironicky se ušklíbl a poradil mě: „Běžte po této cestě a sotva uvidíte největší a nejbohatší dům v celé krajině, zamiřte k němu. Tam bydlí Chudé sestry.“

Nemyslíl to zle, jen chtěl být duchaplný. Ale víme dobře, že to, čemu říkáme řeholní chudoba, je pro některé lidi problémem. Když jsou sestry chudé, neměly by mít nic. Když slibují františkánskou chudobu, proč mají domy? Ať poslechnou Krista, který řekl: „Vezmi vše, co máš a prodej chudým!“ (Mt 19,27). Jednomu pánovi v Itálii, který nám dával podobnou radu, jsem odpověděl: „A pak se nastěhujeme k vám a budeme čekat, že stokrát víc obdržíme a nebudeme už přecházet z domu do domu, ale jíst, co nám předložíte (Lk 10,7). Starý pán mě duchaplně ujistil, že bychom si u jeho dveří museli otřepat prach z obuvi (Lk 9,5) na znamení, že nás nepřijali. „Prodej vše, co máš a dej chudým!“ Snadno se to řekne, třebas i snadno udělá. Sv. František se všeho vzdal s radostným srdcem, ale pak musel jít dům od domu a prosit, aby mu dali najíst. Nebylo by lepší, řeknou rozumní lidé, kdyby si nechal to, co měl, žil skromně a nebyl na obtíž jiným?

Svatá chudoba, zakladatelé řeholních společností jí nazývají svatou, je ctnost evangelní. Tvrdí se o ní, že ji před Kristem neznali a že si jí nevážili. Když sv. František chodil světem a zpíval tru-

badúrské písně na „paní Chudobu“, byl si jist, že až v evangeliu objevil její krásu, že svět o ní neví a proto si jí neváží. Kdyby ji znal, všichni by šli za ní.

Není to snad poetická nadsázka? Nejsou snad i mimo křesťanství ti, kteří vychvalují nemajetnost? Jisté je, že to není obyčejné mínění. V denním životě si lidé váží peněz a mají úctu k bohatým. Říkají-li jistí lidé, že mají raději chudé, nebývá ten úmysl zcela čistý, protože mezi chudými může dělat pána on, na bohaté nestačí. A i ti, kteří to upřímně s chudými myslí, nemají rádi jejich chudobu, chtějí jim pomoci, aby se z toho nešťastného stavu dostali, aby jejich podmínky zlepšili. Tu a tam se ovšem vyskytnou v dějinách mezi myslícími lidmi ti, kteří označí nevýhody a rizika majetku. Zdá se, že nás peníze zbavují starosti o zítřek. Ale lidská společnost a ekonomické nejistoty, které jsou s ní spojeny, působí, že se správu majetku starosti rostou a stávají se tísnivými. Berou člověku všecek volný čas, nedají mu spát. Je to už starý pijácký motiv: „Blaze tomu, kdo nic nemá, nestará se, kam se schová. Směle lehne, směle vstane, žádný mu nic neukradne.“ Literárně ten motiv zpracoval Tolstoj v povídce o ševci, který zpíval a rušil tím bohatého souseda ve spaní. Ten mu proto daroval měšec s penězi. Švec se celý den a celou noc staral, jsou-li peníze dobře schované a víc už nezpíval.

Docela vážně je tato myšlenka rozvedena v indickém asketismu. Člověka činí nešťastným touhy a potřeby. Omezme potřeby člověka na minimum, na trošku rýže a hrnek vody, a budeme šťastni. Oč vlastně usilovali tito staří mudrci? Chtěli dokázat světu, který stále a stále po něčem touží a je proto nešťastný, že člověk doopravdy nic nepotřebuje. Nepotřebuje domy, spí venku, nepotřebuje šaty, nepotřebuje víno, vždyť mu stačí voda. Jen ta trocha rýže jej bohužel ještě váže ke společnosti. Indický asketa tedy nemá věci, ale také je nepotřebuje. V pravém slova smyslu není chudý. Nestrádá, je soběstačný.

Všimněme si v této souvislosti slov Kristových: „Pohledte na nebeské ptactvo. Nežne, nesnáší do stodol. Otec nebeský je živí. Podívejte se na polní lilie...“ (Mt 6,28). Z tohoto přirovnání plyne mravní důsledek: „Nestarejte se

o to, co byste jedli ani do čeho byste se oblékali. Váš nebeský Otec ví, že to potřebujete!“ (Mt 6,31). Je tu tedy zásadní rozdíl v postoji k věcem. Jogi je nemá, ale nepotřebuje je. Křesťan se o ně nestará, ale potřebuje je. A přece na tom není zle. Má totiž někoho, kdo mu všechno opatří, bude-li hledat na prvním místě Boží království (Mt 6,33). To je ovšem docela zvláštní příslib. Má každý právo na to, aby si na něj dělal nárok? Tato otázka je velmi vážná a dala vznik různým typům řeholní chudoby.

Víme ze Skutků apoštolských, jaké nadšení zavládlo v prvotní jeruzalémské církvi. Prodávali a všechno skládali k nohám apoštolů (Sk 4,32). To vzali za své pravidlo i mnozí poustevníci. Nechtěli žít z kapitálu, ten rozdali, ale pracovali, aby se užívali. Zbylo jim ovšem hodně času na modlitbu.

Ale definitivní formu řeholní chudobě daly tzv. cenobitické kláštery se společným životem. I sv. Bazil je přesvědčen, že člověk nepotřebuje mnoho. Ale nechce dělat žádný fakirismus v postech. Je potřeba žít, jíst, bydlet, spát rozumně. Jsou to potřeby přirozenosti. Ale jsou různé podle různých typů lidí, jejich zdraví, práce, kterou dělají. Co potřebují, musí mít. Kdo jim tedy zaručí, aby nebyli jiným na obtíž? Klášter, protože ten má majetek společný. Do jedné kasy dávají členové výtěžky své práce i dary, které dostanou. Představený pak rozděluje jednotlivcům podle skutečné potřeby. Kláštery tedy jmění mají, i když jednotlivci jsou chudí. Ale obyčejně svou chudobu necítí a ani na ni nemyslí.

Jaká je v tom výhoda? Jednotlivci nemusí své práce stále vybírat podle toho, co vynesou, ale podle potřeby pro Boha, církev a lidi. Proto byly kláštery v dějinách církve stále centra těch činností, které nejsou „ekonomické“, ale bez nichž společnost degeneruje v nízký materialismus. V kláštrech byla dříve skoro výlučně kultura, umění, duchovní hnutí. Zrušení klášterů znamená vředy rychlé ochuzení všech vyšších hodnot. Stát sice dnes organizuje školy, ústavy, akademie. Ale sotva se dnes vyskytne něco opravdu nového, zjistí se, že na to nejsou fondy. I dnes jistě hodnoty v životě zachraňují řeholníci.

Tomáš Špidlík SJ

<http://www.radiovaticana.cz>

VĚROUČNÉ OTÁZKY

Individualita duše a nesmrtnost

Materialismus a panteismus

Na dotazy týkající se víry a mravů odpovídají kněží Řádu bratří kazatelů (dominikánů) s úmyslem stanovisko Církve srozumitelně zprostředkovat. Dotazy lze zasílat na korespondenční adresu redakce.

Je existence duše věcí víry, nebo je pochopitelná přirozeným rozumem?

Dva základní atributy (tedy vlastnosti, které něčemu nutně náležejí), lidské duše jsou její individualita a nesmrtnost. Dogmaticky to formuloval V. lateránský koncil roku 1517, ale jedná se o pravdu přístupnou i přirozeně lidskému rozumu, člověk tedy nemá nutně zapotřebí nadpřirozenou víru, aby tuto skutečnost nahlédl.

Proti tomuto tvrzení se však staví mimo jiné i dva vlivné proudy myšlení, z nichž každý představuje jednu z extrémních pozic. V obou případech jde o komplexní filosofické systémy, které nejsou vázány na problém duše, ale operují s metafyzickými postuláty, z nichž pak odvozují své antropologie, což je obor, do něž problém lidské duše spadá.

Materialismus

V případě materialismu je situace velmi jednoduchá a jasná. Materialismus, jak už sám název vypovídá, uznává toliko materiální jsoucna a odmítá jakoukoli možnost nemateriálních či duchovních realit. Mezi nimi i lidské duše, jejíž existenci zásadně odmítá.

Lze však nalézt jistou „nedůslednou“ verzi tohoto proudu, která uznává jakousi „duši“, nazýváje tak souhrn jistých životních projevů člověka, avšak ty opět redukuje na materiál a vysvětluje je jako jakési jeho vyšší projevy. Takto pojatá „duše“ pochopitelně nemůže být v jejich pojetí nesmrtná, poněvadž je plně závislá na lidském těle, které evidentně propadá rozkladu a jeho smrt tedy působí smrt i „duše“ tedy v pojetí jistého nekonsekventního materialismu, jak se ho snažíme modelovat.

Panteismus

(kupříkladu Hegelův idealismus)

Co se týče panteismu, ten naopak vidí ducha a tudíž imateriální reality všude. Pojímá jej ovšem jako jedinou substanci, která může mít různorodé projevy, ovšem v podstatě se jedná o stále jednu a tutéž realitu.

Foto: archiv

Slovo panteismus má etymologický základ „vše-bůh“, v tomto myšlení je tedy vše totožné s bohem a bůh se vším. Tudíž i s lidskou duší, tedy s tím, co takto označujeme. Ve skutečnosti podle panteismu existuje jen jediná univerzální duše (a tím tedy popírá individualitu té lidské), která zahrnuje celý vesmír a je ve všem.

Křesťanství

Křesťanská pozice však jasně odmítá oba tyto extrémy a přesvědčivě dotvrzuje, že lidská duše existuje a je jedinečná a konkrétní u každého jednotlivého člověka. Tato duše je duchová a jednoduchá (tedy nesložená) a tudíž ze své podstaty nesmrtná, jak je možno přesvědčivě dokázat filozoficky. K tomu je ovšem zapotřebí ukotvení v koherent-

ní metafyzice, argumentaci tedy není možno vést izolovaně.

Individualita duše je podstatně složitějším oříškem, o čemž svědčí i skutečnost, že ji popírali i mnozí žáci Aristotela, kterým solidní metafyzická výbava nechyběla. Teologie zde jistý způsobem předběhla filozofii, když zjevením odůvodnila to, pro co filozofie až zpětně dokázala přinést důkazy.

V takovéto situaci je zapotřebí důsledné afirmace (ujistění) toho, že lidská duše je jedinečná ve své identitě a individualitě, ze strany Církve a jejího učitelského úřadu; a to zejména dnes, kdy se pod vlivem východoasijských panteistických tradic velké popularity těší teze o reinkarnaci, jež je s individualitou duše taktéž neslučitelná.

fr. Ludvík Grundman OP

NA ZÁVĚR

dokončení ze str. 6

ce z života v diktatuře vyhřezla na povrch. Brutální reakce režimu ale ukázala, že jediné náboženství, které uznává, je spoušť na samopal. A krom toho ještě pověřivost. Vládnoucí generálové jsou známí sklony k astrologii a pověrám. Protesty v roce 1988 například vyvolalo rozhodnutí generála Ne Wina zrušit všechny bankovky, kromě těch v hodnotě 45 a 90 kytatů. Proč? Přece proto, aby šlo o bankovky, které se dají dělit magickým číslem devět. Všechny ostatní bankovky propadly a lidé tak přišli o značnou část úspor. Ale zpět do současnosti: vojáci demonstrace během pár dní rozehnali. Kolik zůstalo na ulicích mrtvých, kolik bylo zbitých, zraněných a zatčených, se neví. V hlavním městě Rangúnu je jen minimum zahraničních novinářů a mimo Rangún skoro nikdo.

Tlačme na režim

Krátký záchvěv naděje skončil. Ukázalo se, že sami Barmánci na změnu

režimu nestačí. Proti armádě, odhodlané použít zbraně, nemají šanci. Několik vojáků sice dezertovalo a uprchlo do Thajska, ale jako celek armáda poslušně střílela do vlastních občanů. Není totiž armádou nuceně odvedených rekrutů, ale armádou profesionálů. V zemi, která patří k nejhudším v Asii, znamená armáda zajištění sebe a rodiny, obstará vzdělání, zdravotní péči, je zkrátka stát ve státě. Armáda je v Barmě všechno a o své členy se umí postarat. A ti jsou za to loajální.

Zbývá tlak ze zahraničí. Pro lidi v Barmě znamená mnoho. Vzpomeňme si na to, jak pomáhala v době komunismu našim disidentům každá podpora z ciziny. A co svět a Barma? Násilí vojenské vlády odsoudila většina evropských států, včetně České republiky. Prezident Bush už zostřil americké sankce vůči Barmě a generální tajemník OSN vyslal do Barmy svého emisara. To ale příliš nepomůže. Hlavním cílem nemůže být samotná Barma. Ta si z meziná-

rodní kritiky nic nedělá, ostatně zemi vedou generálové s velmi zkrslými představami o světě. Hlavním adresátem kritiky by měla být Čína. Čína je státem, který s Barmou nejvíce obchoduje, fakticky se dá Barma označit za čínskou ekonomickou kolonii a surovinovou základnu. Zemní plyn, jehož zdražení vyvolalo letošní protesty, jde takřka výlučně do Číny. A Barma ho má nejvíce v regionu. Ale nejde jen o plyn. Prakticky všude jsou čínští obchodníci, inženýři a experti. V Číně má Barma (stejně jako další nechutné režimy typu Severní Koreje či Zimbabwe) svého věrného ochránce. Peking zablokoval i projednávání barmských protestů v Radě bezpečnosti OSN. Peking dodává Barmě zbraně. Peking udržuje svými obchodními vazbami barmský vojenský režim finančně nad vodou. Tentýž Peking, kde se budou konat letní olympijské hry. Kritizujeme proto Barmu i Peking.

Matyáš Zrno, Občanský institut

Liturgická čtení

14. 10.	Neděle	2 Král 5,14–17, Žl 98, 2 Tim 2,8–13, Lk 17,11–19 28. neděle v mezidobí			
15. 10.	Pondělí	Řím 1,1–7, Žl 98, Lk 11,29–32 sv. Terezie od Ježíše	18. 10.	Čtvrtek	2 Tim 4,9–17b, Žl 145, Lk 10,1–9 sv. Lukáš
16. 10.	Úterý	Řím 1,16–25, Žl 19, Lk 11,37–41 sv. Hedvika	19. 10.	Pátek	Řím 4,1–8, Žl 32, Lk 12,1–7 sv. Izák Jogues a druhové
17. 10.	Středa	Řím 2,1–11, Žl 62, Lk 11,42–46 sv. Ignác Antiochijský	20. 10.	Sobota	Řím 4,13.16–18, Žl 105, Lk 12,8–12 sv. Irena

21. 10.	Neděle	Ex 17,8–13, Žl 121, 2 Tim 3,14–4,2, Lk 18,1–8 29. neděle v mezidobí			
22. 10.	Pondělí	Řím 4,20–25, Lk 1,69–75, Lk 12,13–21 sv. Marie Salome	25. 10.	Čtvrtek	Řím 6,19–23, Žl 1, Lk 12,49–53 sv. Kryšpín
23. 10.	Úterý	Řím 5,12.15b.17–19.20b–21, Žl 40, Lk 12,35–38 sv. Jan Kapistránský	26. 10.	Pátek	Řím 7,18–25a, Žl 119, Lk 12,54–59 sv. Rustik
24. 10.	Středa	Řím 6,12–18, Žl 124, Lk 12,39–48 sv. Antonín Maria Klaret	27. 10.	Sobota	Řím 8,1–11, Žl 24, Lk 13,1–9 sv. Frumencius

RC MONITOR — zpravodajský čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Publikované zprávy jsou zveřejňovány na zpravodajském serveru <http://res.claritatis.cz>. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474.

Korespondenční adresa redakce: Res Claritatis, Husova 8, 110 00 Praha 1, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/2400.

Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, Mgr. Michaela Freiová, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Ondřej Vaněček, Mgr. Matyáš Zrno. **Teologický poradce:** P. Mgr. Pavel Mayer OP.

Objednávky: Noviny jsou distribuovány zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na korespondenční adrese redakce. Jejich vydávání je možné jedine díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo činí přibližně 10 Kč, což ročně znamená 240 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.